

Bjerkvik og omegn sameforening, 8530 Bjerkvik.
Hålogaland samiske forening, 9470 Gratangen.
Nordre Nordland SFF, 8530 Bjerkvik
Sámegiell - Berošteaddjikk, 8530 Bjerkvik.
Loabagáiddi Siida, Evenesmark, Liland.

JUSTISDEPARTEMENTET	
16 FEB 2009	
SAKSNR.:	200801140
AVD/KONT/OPP:	LOV/E AHR
DOKNR.	83
ARKIVKODE:	

Bjerkvik 13.02.2009

Justisdepartementet
Pb.8005. Dep
0030 Oslo
postmottak@jd.dep.no

NOU 2007:13. Den nye sameretten- høringsuttalelse.

Vi har gjennomgått utredningen i NOU 2007:13 Den nye sameretten. Samt deltatt i samtlige møter som Samerettsutvalget 2 har avholdt i vårt område. Dette omhandler rettigheter til den samiske befolkningen fra Troms fylke i nord til Hedmark fylke i sør. Vi er av den oppfatning at det i hovedsak er reindriftsamenes rettigheter og interesser som skal ivaretas og forsterkes. Dette inntrykk kommer allerede frem i bind A, kapittel 1 side 31, § 4 Mandat. "Kartleggingskomisjonen" skal utrede bruks og eierrettigheter innen reindrift (reindriftsrett -rettigheter) i de samiske områder fra Troms fylke i nord til Hedmark fylke i sør._

I Ot.prp.nr.25, side 11 pkt. 4.2 Organisering. er 2850 personer tilknyttet reindriftsnæringen, hvorav bare 750 personer lever av reindrift sør for Finnmark fylke. Det bør da ikke herske tvil om at majoriteten av den samiske befolkning sør for Finnmark fylke ikke lever av reindrift. Og deres interesser i relasjon til ILO - konvensjonen nr.169, Art 14 er i svært liten grad ivaretatt. I så henseende må utredningen til Samerettsutvalget 2 betegnes som svært mangelfull.

Ved direkte spørsmål 13.01.09, på et folkemøte i Lavangen, til leder Jon Gauslå ble det bekreftet at utvalget ikke hadde skilt på sedvaneretten til norrøn og stedlig samisk befolkning i arbeidet med utredningen. Man hadde altså bare vært opptatt av reindriftas rettigheter og å lage et forslag til organisering av den nye allmenningen. Konsekvensen av forslaget til Samerettsutvalget 2 er dessverre derfor blitt at de stedlige samene utenom reindrifta i Nordland og i Troms har fått et mye svakere urfolksvern enn samene i Finnmark. Dette svakere urfolksvernet avspeiles også i eierorganets sammensetning når vi skjeler til Finnmark.

I fornorskningspolitikkenes ånd ble det i 1935 pålegg av den Norske stat at kombinasjonsdrift med bufe og reinsdyr, som da var en vanlig levevei i våre områder, ikke var tillatt. Tamreinhold som inngikk i slike bruk skulle avskaffes. Beitearealene ble lagt ut som konsesjonsområder der enkelte familier skulle tåles å drive reindrift som enenæring. Urett som dette fra tidligere tider som er begått mot denne del av befolkningen, burde helt klart ikke diskvalifisere de stedlige samene som oppebærer sedvaneretten i relasjon til ILO konvensjonen 169, om urfolks rettigheter. Dette burde Samerettsutvalget 2 gått nærmere inn på og kommet med forslag som retter opp denne urett som tidligere er begått. Dette pålegget ligger faktisk i mandatet.

Befolkningen i Nordre-Nordland og Sør-Troms er i stor grad etterkommere av urbefolkningen som har bodd og har sitt sedvanemessige livsgrunnlag i disse områdene fra urgammel tid, forskjellige kildematerialer bekrefter dette.

To av disse kildene er Major Peter Schnitlers beretninger om befolkningen i området og grense - eksaminasjonsprotokoller 1742 - 1745, bind 2 og Fogd Niels Knags Jordebog fra 1694 hvor de skildrer bosetningen i kyst- og fjord distriktene.

Her ble tamreinhold i kombinasjon med husdyr, jakt, fangst og fiske ansett for å være basisnæringer. Disse beretninger viser at kombinasjonsdrift bufe/tamreinhold, skriver seg så langt tilbake i tid da områdene ble underlagt lover og regler (administrasjon).

Enda i dag er gammer som var i bruk i forbindelse med den tids næring, arvet av etterkommere. Disse gammene er vedlikeholdt og brukes fremdeles til gjeterbu for småfe samt kulturformål av sameforeninger i regionen.

Reindrift:

De som i dag har reindrift i våre områder er hovedsakelig tilflyttere fra indre Finnmark. De kom til våre områder for 35 - 40 år siden. Tilflytterne fikk tildelt konsesjon til reindrift av den norske stat, både på privat og statsgrunn, uten at befolkningen i området ble informert eller rådspurt. I denne prosessen ble det ikke tatt hensyn til de stedlige samers soleklare sedvanerett. Reindriftsutøverne fra indre Finnmark er tilflyttere som ikke har sedvanerett eller tradisjonell oppholdsrett i våre områder, slik som ILO - konvensjonen 169, artikkel 14 krever.

Gielas reinbeitedistrikts representant i SRU 2 forsøker i sitt skriv, dokument 180, å få samerettsutvalget 2 med på å nærmest bortforklare den egentlige meningen i ILO konvensjonen 169 artikkel 14. For øvrig er flere av punktene i samme skriv ment å frarøve rettighetene fra den stedlige samebefolkning. Eksempelvis elgjakt, der det står: "som tilsvarende i Sverige", hvor samebyene nærmest har ensidig rett til elgjakt. I dette skrivet ønsker reindriften samme ordning for konsesjonsområdene i Norge.

I samme skriv, dokument 180, brukes uttrykket "og andre samer". Dette er etter vår mening, for å vinne sympati for reindriften begrep - urfolksrettigheter til land og vann. Men den egentlige meningen i ovenfor nevnte skriv, på flere punkter, er å frarøve "de andre samer" deres rettigheter.

Kartleggingskommisjon:

I utvalgets lovforslag om å oppnevne en kartleggingskommisjon vil vi tillegge følgende: Denne kommisjonen må pålegges å utrede sedvane- og eierrettigheter på generelt grunnlag for hele den stedlige og opprinnelige urbefolkningen i regionen. Når kartleggingskomisjonen begynner sitt arbeid, må lokale sameforeninger i områdene konsulteres. Deres førstehånds kjennskap til områdene er uvurderlig. Urfolksrettigheter handler om å anerkjenne, ikke om hverken å tildele eller frata rettigheter.

Hålogalandsallmenningens styringsorgan:

Når det gjelder Hålogalandsallmenningens hovedstyre mener vi følgende: Sametingets 2 oppnevnte representanter skal være fra Troms og Nordland fylke.

Videre mener vi at utmarksstyrene skal oppnevnes av kommunene i regionen med særlig vekt på å ivareta urfolksperspektivet. Vi går imot kvotering av nærings- og andre særinteresser. Vi anser reindrifta og landbruket å være tilstrekkelig vernet gjennom sine respektive lover.

Med hilsen

Bjerkvik og omegn sameforening,	Bjørn Inge Nylund (-sign-)
Hålogaland samiske forening,	Yngve Erlandsen (-sign-)
Nordre Nordland SFF,	Odd Roar Strømme (-sign-)
Sámegiell – Berošteaddjik,	Ivar M. Simonsen (-sign-)
Loabagáidi Siida,	Helge Storelv (-sign-)